

Екзогенните неметални полезни изкопаеми в България¹

Ролята на неметалните полезни изкопаеми като суровина за развитието на различни клонове от промишлеността в световен мащаб непрекъснато расте. Тази тенденция и в бъдеще ще има определящо значение при задоволяване на главните потребности на човечеството от минерални торове, суровини за химическата, огнеупорно-керамичната и стъklarската промишленост, от формовъчни и строителни материали и т. н. Това от своя страна налага да се търсят и бързо да се внедряват в производството нови, нетрадиционни минерални суровини. Особено перспективна в тази насока се явява възможността за комплексното използване и оползотворяване на неметалните полезни изкопаеми, една голяма част от които са образувани вследствие на екзогенни процеси. В тази връзка излязлата наскоро от печат монография, посветена на екзогенните промишлени минерали и скали в България, е особено актуална. Тя е резултат от колективните усилия на голям брой наши водещи специалисти геолози, посветили дълги години от своята творческа работа за търсене, проучване и изясняване на условията на образуване на тези разнообразни по състав и строеж полезни изкопаеми, с които е надарена и нашата страна. Монографията е разработена чрез използване на оригинални данни на авторите, като същевременно творчески се интерпретират резултатите от други по-ранни изследвания, вкл. и фондови материали. Поради това книгата има обобщителен характер, тъй като в нея са включени резултатите от всички геоложки изследвания, извършени до 1985 г.

Възприетата класификация на екзогенните суровини е построена въз основа на веществения и генетичния принцип и за нашите условия се явява като най-подходяща. Така са отделени следните групи от скали: кластични, глинести, кремъчни,

биогенно-хемогенни, евапоритни и вулканогенно-седименти.

Данните за всички суровини са представени по унифицирана схема, което е определено достойнство на книгата. За всяко едно от разглежданите полезни изкопаеми (пясъци и пясъчници, глини за различни промишлени нужди, боксити, диатомити, пластови и конкреционни силицити, фосфорити, глауконити, варовици и доломити, гипс, каменна сол, целестин, вулкански туфи и зеолитови скали) има данни за неговата изученост, промишлената усвоеност, областите на практическо приложение, техническите изисквания и добива. С вещина са разглеждани въпросите относно разпространението и генезиса на находищата. Могат да се намерят и много данни за веществения състав и запасите на отделните суровини. Перспективната оценка, която се дава за всяко едно полезно изкопаемо, има голямо значение както за насочване на геологопроучвателните работи, така и за изясняване възможностите за съвременното му усвояване в производството. Монографията е богато илюстрирана с оригинални геоложки карти, схеми, разрези, профили и фотографии, което е друго важно нейно достойнство. Като подчертават умело практическото значение на екзогенните полезни изкопаеми, авторите на книгата правят и значителни теоретични обобщения, което безсъмнено представлява съществен принос в нашата геоложка наука.

Появата на монографията, посветена на екзогенните промишлени минерали и скали, е явление в нашата геоложка литература, което се посреща със задоволство от специалистите. Тя може да послужи като настолна книга на геолозите, изучаващи неметални полезни изкопаеми. Освен това тя успешно може да бъде използвана от студентите от геоложките специалности на ВМГИ и СУ „Кл. Охридски“ при тяхната бъдеща подготовка.

¹ Неметални полезни изкопаеми в България (Т. 1). Екзогенни промишлени минерали и скали (ред. Ст. Трашлиев). С., Техника, 1988. 268 с.